

Левченко Яна<https://orcid.org/0000-0001-5069-3798>

Доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри англійської філології
Харківського національного педагогічного університету
імені Г.С. Сковороди
(Харків, Україна) E-mail: yanamysha72@gmail.com

Калашник Любов<https://orcid.org/0000-0003-3133-3249>

Доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри східних мов
Харківського національного педагогічного університету
імені Г.С. Сковороди
(Харків, Україна) E-mail: prof.lk.edu@gmail.com

Олійник Ольга<https://orcid.org/0000-0002-4224-7269>

Кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент,
доцент кафедри психології, педагогіки
та філології Харківської державної академії культури
завідувач кафедри іноземних мов
Харківського приватного ліцею «Професіонал»
(Харків, Україна) E-mail: oliyuykhelga@gmail.com

ПЕДАГОГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ШКІЛЬНОГО АРТ-ПРОСТОРУ У ФОРМУВАННІ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК УЧНІВ: ПРАКТИКА АНГЛОМОВНОГО СЕРЕДОВИЩА В ОБОВ'ЯЗКОВІЙ ОСВІТІ КНР

У сучасних умовах глобалізації та розвитку міжкультурної взаємодії проблема формування комунікативних навичок учнів у процесі навчання іноземних мов набуває особливого значення. Однією з ключових проблем сучасної методики викладання англійської мови залишається недостатній рівень природної, невимушеної іношомовної комунікації учнів поза межами спеціально організованих навчальних ситуацій. У зв'язку з цим актуалізується пошук нових підходів до створення іношомовного освітнього середовища, здатного стимулювати постійну мовленнєву активність учнів. Особливий інтерес у цьому контексті становить досвід Китайської Народної Республіки, де сучасні школи активно інтегрують елементи арт-простору у систему англомовної комунікації учнів.

Мета роботи полягає у визначенні педагогічного потенціалу шкільного арт-простору у формуванні комунікативних навичок учнів та аналізі практики використання англомовного середовища в системі обов'язкової освіти КНР як засобу стимулювання природної іношомовної комунікації. У процесі дослідження використано комплекс взаємопов'язаних методів: аналіз і синтез наукових джерел – для систематизації підходів до організації арт-простору та іношомовного середовища; порівняльно-педагогічний метод – для зіставлення практик КНР та України; контент-аналіз – для вивчення сучасних китайських освітніх практик, елементів візуального й музичного простору шкіл; метод узагальнення та педагогічної інтерпретації – для визначення педагогічного потенціалу арт-простору у розвитку комунікативних навичок учнів.

Наукова новизна дослідження полягає у комплексному аналізі педагогічного потенціалу шкільного арт-простору як інструменту стимулювання природної англомовної комунікації учнів у закладах обов'язкової освіти КНР. У роботі систематизовано сучасні практики використання візуального та музичного простору китайських шкіл у формуванні іношомовного середовища та визначено перспективи їх адаптації до умов української школи.

Висновки: встановлено, що сучасні школи КНР активно використовують візуальні, музичні та функціональні елементи арт-простору для створення постійної англомовної присутності у шкільному середовищі. Інтеграція англійської мови у систему візуальної навігації, творчі простори, музичні практики, тематичні зони та позаурочну діяльність сприяє зниженню психологічного бар'єру комунікації, підвищенню мотивації учнів та розвитку навичок природного мовленнєвого спілкування. Досвід КНР визначено як перспективний для модернізації української школи в умовах реалізації концепції Нової української школи.

Ключові слова: методика навчання англійської мови; заклади обов'язкової освіти КНР; арт-простір; музичний простір; формування комунікативних навичок.

Постановка проблеми. У сучасному освітньому просторі іноземна мова дедалі більше розглядається не лише як навчальний предмет, а як засіб соціалізації, міжкультурної взаємодії, формування мобільності та здатності учнів до ефективної комунікації в багатомовному світі. Особливого значення у цьому контексті набуває проблема формування комунікативних навичок учнів, оскільки саме здатність використовувати мову в реальних ситуаціях спілкування визначає практичну ефективність іншомовної підготовки. Попри значний розвиток методик викладання іноземних і, зокрема, англійської мови, однією з найбільш складних педагогічних проблем залишається спонукання учнів до природної комунікації іноземною мовою поза межами штучно створених навчальних ситуацій уроку. У більшості випадків учні демонструють достатній рівень засвоєння лексико-граматичного матеріалу, однак відчують труднощі під час спонтанного використання мови в повсякденній комунікації. Формалізований характер навчального процесу, орієнтація на репродуктивні методи навчання, страх помилки та недостатня інтеграція мови в реальне освітнє середовище призводять до того, що англійська мова часто сприймається учнями як академічна дисципліна, а не як природний засіб взаємодії [1].

У зв'язку з цим у сучасній педагогічній науці актуалізується пошук нових підходів до організації освітнього середовища, здатного стимулювати учнів до комунікації іноземною мовою в невимушених та природних умовах. Одним із перспективних напрямів вирішення цієї проблеми є використання шкільного арт-простору як інтегрованого елементу освітнього середовища, що поєднує естетичний, емоційний, культурний та комунікативний компоненти. Арт-простір сучасної школи перестає бути виключно декоративним середовищем та набуває функцій педагогічного інструменту, який впливає на мотивацію учнів, формування емоційно комфортної атмосфери, розвиток креативності та комунікативної активності.

Педагогічна цінність подібного підходу полягає у перенесенні процесу мовної взаємодії за межі традиційного уроку та формуванні умов для неформальної комунікації учнів [3]. Завдяки інтеграції англійської мови в арт-простір школи створюється середовище постійної мовної присутності, яке знижує психологічні бар'єри у спілкуванні, підвищує мотивацію до використання мови та стимулює учнів до природної мовленнєвої активності [10]. У таких умовах англійська мова починає виконувати не лише освітню, а й соціально-комунікативну функцію, що відповідає сучасним тенденціям компетентнісного та середовищного підходів у педагогіці.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Проблематика педагогічного потенціалу шкільного арт-простору у формуванні комунікативних навичок учнів перебуває на перетині декількох наукових напрямів. Аналіз наукових джерел засвідчує, що зазначена проблема не отримала комплексного висвітлення у педагогічній науці та переважно розглядалася фрагментарно через окремі аспекти:

1) дослідження пов'язані із формуванням арт-простору сучасної школи як складової освітнього середовища. У працях українських дослідників значна увага приділяється питанням естетизації освітнього простору, його психологічному впливу на особистість учня та ролі в розвитку творчих здібностей (М. Кудла, С. Цура). У контексті концепції Нової української школи освітній простір розглядається як чинник формування мотивації, емоційного комфорту та соціальної взаємодії учнів (І. Осадчий, Л. Гриневич). Англомовні дослідники акцентують увагу на взаємозв'язку між дизайном шкільного середовища та освітніми результатами учнів, підкреслюючи значення візуального та мистецького компонентів у розвитку комунікації та креативності (П. Барет, С. Муїр, З. Дюрней). Китайські науковці розглядають арт-простір школи як складову естетичного виховання та культурного формування учнів, пов'язуючи його з концепцією «естетичної освіти» та гармонійного розвитку особистості (Лі Є, М. Гу);

2) дослідження, які стосуються вивчення англійської мови в системі обов'язкової освіти КНР. У працях китайських та міжнародних дослідників наголошується, що в умовах глобалізації англійська мова в Китаї набула статусу важливого інструменту міжнародної комунікації, академічної мобільності та професійної конкурентоспроможності. Китайські дослідники аналізують реформування іншомовної освіти в КНР, поступовий перехід від граматико-орієнтованого навчання до комунікативного підходу та інтеграції англійської мови в повсякденне шкільне середовище (С. Ченг, Ч. Ван, Дж. Ху). Іноземні дослідники, які вивчають систему іншомовної освіти КНР, підкреслюють суперечність між високим рівнем теоретичної підготовки учнів та недостатнім рівнем спонтанної комунікативної практики (А. Кірпатрік, Д. Нунан, Л. Морська);

3) дослідження, пов'язані із використанням функціонального простору школи для вивчення окремих предметів та організації освітнього процесу. У сучасній педагогіці активно розвивається середовищний підхід, відповідно до якого архітектура, дизайн, тематичні зони та функціональні простори школи можуть виконувати роль педагогічних інструментів; аналізуються концепції «learning spaces», «flexible classroom environment» та «educational architecture», доводиться вплив просторової організації школи на рівень комунікації, співпраці та пізнавальної активності учнів (Л. Хоружа, Б. Боєр, Й. Чжу);

4) дослідження, які стосуються безпосередньо арт-простору сучасних шкіл КНР. Науковці пов'язують розвиток шкільного арт-простору з реалізацією державної політики естетичного виховання, модернізації освіти та створення «культурного кампусу», підкреслюють значення візуальної та музичної культури, тематичних мистецьких зон, інтерактивних виставок, творчих просторів та елементів англомовного оформлення школи у формуванні освітнього середовища нового типу, розглядають китайські школи як приклад інтеграції естетичного та функціонального компонентів у єдину систему освітнього впливу на учня (Х. Лі, Я. Сун, Г. Постігліон, К. Форестер, М. Кім, К. Дюркін).

Найвні наукові праці висвітлюють окремі аспекти цієї проблематики: естетизацію освітнього середовища, розвиток іншомовної освіти, функціональне використання простору школи та особливості організації арт-простору в КНР. Водночас недостатньо дослідженим залишається питання інтеграції англомовного арт-простору в систему обов'язкової освіти КНР як чинника стимулювання природної комунікації учнів та розвитку їхніх комунікативних навичок.

Мета статті полягає у визначенні педагогічного потенціалу шкільного арт-простору у формуванні комунікативних навичок учнів, а також в аналізі практики використання англомовного середовища в системі обов'язкової освіти Китайської Народної Республіки як інструменту стимулювання природної іншомовної комунікації учнів у позаурочному та функціональному просторі школи.

Методологія дослідження: для досягнення поставленої мети у процесі дослідження було використано комплекс взаємопов'язаних загальнонаукових та спеціальних методів:

- метод аналізу та синтезу наукових джерел - застосовано для вивчення українських, англомовних і китайських наукових праць, присвячених проблемам організації арт-простору сучасної школи, формування комунікативних навичок учнів, розвитку англомовного середовища та особливостей естетичного виховання у КНР;

- порівняльно-педагогічний метод - було використано для зіставлення підходів до організації освітнього та арт-простору в школах КНР та України, а також для визначення перспективних елементів китайського досвіду, які можуть бути адаптовані до умов сучасної української школи та концепції Нової української школи;

- метод контент-аналізу - застосовано для аналізу змісту сучасних китайських освітніх практик, візуального оформлення шкільного середовища, англомовних елементів у функціональному просторі школи, а також нормативних та концептуальних документів КНР у сфері естетичного виховання та модернізації освіти;

- метод узагальнення та педагогічної інтерпретації - використано для формування висновків щодо педагогічного потенціалу арт-простору школи у розвитку комунікативних навичок учнів, визначення його функцій у створенні природного іншомовного середовища та окреслення можливостей використання китайського досвіду в практиці української освіти.

Зазначені методи у поєднанні забезпечили методологічну базу дослідження та вірогідність отриманих результатів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розвиток природних, невимушених комунікативних здібностей учнів є однією з ключових і водночас найбільш складних проблем сучасної методики навчання іноземних мов. Попри значний розвиток комунікативного підходу,

цифрових технологій та інтерактивних форм навчання, у більшості шкіл процес використання іноземної мови залишається переважно обмеженим межами уроку та спеціально створеними педагогом навчальними ситуаціями. У результаті учні нерідко демонструють достатній рівень знань граматики та лексики, однак відчують труднощі під час спонтанного мовлення, неформального спілкування та використання мови у природних умовах [5; 6].

Особливо актуальною ця проблема є для шкільної освіти України, де іншомовна підготовка традиційно характеризувалася домінуванням репродуктивних методів навчання, орієнтацією на засвоєння граматичних конструкцій, переклад текстів та виконання тестових завдань. Навіть за умов реформування системи освіти та впровадження компетентнісного підходу значна частина учнів продовжує сприймати іноземну мову насамперед як навчальний предмет, а не як інструмент повсякденної комунікації. Однією з причин цього є недостатня інтеграція іноземної мови у шкільне середовище та обмежена кількість ситуацій, у яких учень може використовувати її природно, без страху помилки чи формального оцінювання [1; 6].

Сучасна методика навчання іноземних мов визнає, що формування справжньої комунікативної компетентності можливе лише за умов постійної мовленнєвої практики, емоційної залученості учнів та створення комунікативного середовища, максимально наближеного до реального життя. Саме тому проблема стимулювання невимушеної комунікації учнів іноземною мовою розглядається як одна з центральних у сучасній педагогіці та лінгводидактиці. Традиційно для розвитку комунікативних здібностей учнів у процесі навчання іноземної мови використовуються такі методи та форми роботи: діалоги, рольові ігри, моделювання комунікативних ситуацій, дискусії, робота в парах і групах, метод проєктів, презентації, інтерактивні вправи, дебати та театралізовані постановки.

Значного поширення набули також методи ситуативного навчання, комунікативні тренінги та використання автентичних матеріалів: відео, пісень, інтерв'ю, медіаконтенту англійською мовою. У межах позакласної діяльності застосовуються мовні клуби, тематичні заходи, конкурси, англійські табори, інтегровані культурні події та зустрічі з носіями мови. Водночас більшість зазначених методів усе ж залишаються штучно організованими педагогічними формами комунікації, що реалізуються у спеціально визначений час та в межах контрольованого освітнього процесу [2]. Навіть комунікативні ситуації на уроці часто сприймаються учнями як навчальне завдання, а не як реальна потреба у взаємодії. Унаслідок цього виникає суперечність між високим рівнем формального опанування мови та недостатньою готовністю учнів використовувати її у природному соціальному середовищі.

Саме тому сучасна педагогіка дедалі активніше звертається до ідеї створення іншомовного освітнього середовища, у якому мова інтегрується у повсякденний простір школи, позаурочну діяльність, систему візуальної комунікації, творчі та соціальні практики учнів. У цьому контексті особливого значення набуває використання арт-простору школи як засобу стимулювання невимушеної іншомовної комунікації та формування природної мовленнєвої активності учнів [9].

Особливий інтерес у цьому контексті становить досвід Китайської Народної Республіки, де в умовах масштабної модернізації системи освіти активно впроваджуються підходи, спрямовані на створення багатофункціонального освітнього середовища з високим рівнем інтеграції візуальної та музичної культури, цифрових технологій, мистецьких практик та англійських елементів у повсякденний простір школи. У сучасних школах КНР англійська мова дедалі частіше використовується не лише під час уроку, а й у системі навігації школи, тематичних виставках, арт-інсталяціях, творчих проєктах, шкільних медіа, інформаційних стендах, коворкінгах, просторах для командної роботи та позакласної діяльності [18]. Такий підхід сприяє створенню природного англійського середовища, у межах якого учні постійно взаємодіють із мовою через елементи шкільного простору, мистецькі форми та комунікативні практики [14]. Досвід китайських освітніх закладів демонструє можливості трансформації шкільного простору у педагогічний ресурс, що забезпечує підтримку іншомовної комунікації через поєднання освітнього середовища, мистецьких практик та повсякденної взаємодії учнів.

У межах концепції «культурного кампусу» та модернізації шкільного середовища китайські школи активно використовують елементи візуальної комунікації як інструмент створення природного англійського середовища. Основна ідея такого підходу полягає у формуванні постійної присутності англійської мови в повсякденному житті учнів, що сприяє розвитку звички до іншомовної взаємодії та зниженню психологічного бар'єру у спілкуванні

[17]. Однією з найбільш поширених практик є двомовне оформлення шкільного простору. У багатьох школах КНР навігаційні таблички, покажчики, назви кабінетів, спортивних зон, бібліотек, лабораторій та творчих просторів дублюються англійською мовою (Beijing National Day School [8], Shanghai Pinghe School [15]). Учні щоденно взаємодіють із англійськими написами у природному середовищі, що сприяє пасивному засвоєнню лексики та розвитку асоціативного мовного мислення.

Важливим елементом є створення тематичних англійських арт-зон та інтерактивних просторів. У багатьох китайських школах функціонують так звані English Corners: спеціально оформлені зони для невимушеного спілкування англійською мовою. Такі простори можуть містити тематичні постери, цитати, комікси, учнівські творчі роботи, інтерактивні дошки для коротких повідомлень та мовних ігор, бути інтегрованими у відкриті рекреаційні зони та бібліотеки, що дозволяє учням використовувати англійську мову під час перерв, групової роботи або позакласної діяльності [18].

У сучасних школах КНР активно використовуються також візуальні мистецькі проекти англійською мовою. Учні створюють тематичні виставки, плакати, стінгазети, інфографіку та арт-інсталяції, присвячені культурі англійських країн, міжнародним подіям або глобальним проблемам. Наприклад, у Hangzhou Foreign Languages School [12] практикується оформлення тематичних «культурних коридорів», де кожен поверх присвячений окремій країні або культурному феномену з використанням англійського контенту та елементів візуального мистецтва. Такий підхід стимулює не лише мовленнєву активність, а й розвиток міжкультурної компетентності учнів. Особливої уваги заслуговує використання цифрового візуального простору: інтерактивні екрани та мультимедійні панелі у холах шкіл і рекреаціях транслюють англійські новини, цитати дня, короткі відео, шкільні оголошення та творчі проекти учнів.

Музичний простір у сучасних школах Китайської Народної Республіки також дедалі активніше використовується як інструмент стимулювання комунікації учнів англійською мовою та формування природного іншомовного середовища. У межах концепції естетичного виховання та розвитку «культурного кампусу» музика розглядається не лише як елемент мистецької освіти, а як ефективний засіб емоційного залучення учнів до мовленнєвої діяльності, розвитку міжкультурної комунікації та подолання психологічного бар'єру у використанні англійської мови. Однією з найбільш поширених практик є інтеграція англійського музичного контенту у повсякденний простір школи. У багатьох школах КНР під час перерв, ранкових зустрічей або позакласних заходів транслюються англійські пісні, музичні композиції та аудіоматеріали. Наприклад, у Shenzhen Guangming Science City Middle School [16] та Guangzhou Experimental Foreign Language School [11] адміністрації шкіл практикують використання англійської музики у рекреаційних зонах та внутрішній аудіосистемі закладу освіти. Учні щоденно взаємодіють з англійською мовою через популярні сучасні пісні, що сприяє розвитку навичок аудіювання, формуванню правильної вимови та пасивному засвоєнню мовних конструкцій.

Важливим напрямом є створення музично-комунікативних клубів та творчих просторів. У багатьох китайських школах функціонують англійські музичні гуртки, вокальні студії та English Singing Clubs, де учні виконують сучасні англійські пісні, готують музичні постановки та беруть участь у творчих проєктах. Наприклад, у Baoding #17 Middle School [7] учні регулярно організовують англійські музичні фестивалі та караоке-заходи, під час яких спілкування між учасниками також відбувається англійською мовою. Такий підхід створює невимушену атмосферу мовленнєвої взаємодії та дозволяє учням використовувати мову в емоційно комфортних умовах.

Внутрішнє шкільне радіо китайських шкіл та цифрові екрани, де транслюються англійські музичні кліпи, виступи учнів, тематичні музичні добірки та короткі інформаційні повідомлення англійською мовою також формують продуктивне комунікативне англійське середовище для китайських школярів. Наприклад, у деяких школах провінції Чжецзян функціонують учнівські англійські радіостанції, де школярі самостійно готують музичні програми та ведуть короткі ефіри англійською мовою [12; 13].

Таким чином, практика використання арт-простору (зокрема візуального та музичного) в сучасних школах КНР демонструє поступовий перехід від традиційного розуміння шкільного середовища як виключно функціонального до його сприйняття як активного педагогічного інструменту формування комунікативної культури учнів. Інтеграція англійської мови у систему візуальної навігації, мистецькі зони, творчі проєкти, музичні практики та повсякденну позаурочну взаємодію створює умови для постійної природної мовної присутності у житті

школярів. У таких умовах іншомовна комунікація перестає асоціюватися виключно з навчальною діяльністю та поступово набуває ознак невимушеного соціального спілкування [4]. Китайський досвід засвідчує, що поєднання естетичного, емоційного та функціонального компонентів шкільного простору здатне суттєво підвищувати мотивацію учнів до використання англійської мови, знижувати психологічний бар'єр комунікації та формувати більш стійкі навички практичного мовленнєвого застосування іноземної мови у повсякденному середовищі школи.

Висновки. Проведене дослідження засвідчило, що педагогічний потенціал шкільного арт-простору у формуванні комунікативних навичок учнів є важливим і водночас недостатньо дослідженим напрямом сучасної педагогічної науки. Однією з ключових проблем навчання іноземних мов у сучасній школі залишається недостатній рівень природної, невимушеної іншомовної комунікації учнів поза межами спеціально організованих навчальних ситуацій. У цьому контексті досвід закладів обов'язкової освіти КНР демонструє перспективний підхід до створення англійськомовного середовища через інтеграцію іноземної мови у візуальний, музичний та функціональний простір школи.

Сучасні китайські школи активно використовують елементи арт-простору – тематичні мистецькі зони, англійськомовне візуальне оформлення, інтерактивні простори, музичні практики, творчі клуби, мультимедійне середовище та культурні проєкти – як засоби стимулювання комунікативної активності учнів. Такий підхід сприяє формуванню емоційно комфортного середовища, зниженню психологічного бар'єру у використанні англійської мови та розвитку навичок її практичного застосування у повсякденній взаємодії завдяки поєднанню естетичного, емоційного та функціонального компонентів освітнього середовища, які забезпечують постійну природну мовну присутність у житті учнів. Досвід КНР може становити практичний інтерес для модернізації української школи в умовах реалізації концепції Нової української школи, зокрема у питаннях створення іншомовного освітнього середовища та розвитку комунікативної компетентності учнів.

До перспектив подальших наукових розвідок доцільно віднести дослідження цифрового арт-простору сучасної школи як засобу розвитку іншомовної комунікації, аналіз інтеграції елементів штучного інтелекту у створення англійськомовного середовища, вивчення впливу арт-простору на формування soft skills учнів, а також розроблення практичних моделей адаптації китайського досвіду до умов української системи освіти.

References

1. Каленик М. Формування англійськомовної навчально-стратегічної компетентності учнів базової школи як освітня проблема у науковій літературі. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2022. Т. 10, № 4. С. 6–14. DOI: <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol10i4-001>
Kalenyk, M. (2022). Formuvannia anhlmovnoi navchalno-stratehichnoi kompetentnosti uchniv bazovoi shkoly yak osvitnia problema u naukovii literaturi. [Formation of English-Language Learning and Strategic Competence of Basic School Students as an Educational Problem in Scientific Literature] *Osvita. Innovatyka. Praktyka*, 10(4), 6–14. <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol10i4-001> [in Ukrainian]
2. Кудла М. В. Розвивальне освітнє середовище у початковій школі як фактор становлення успішної особистості. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2020. Т. 70, № 2. С. 95–100. DOI: <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2020.70-2.17>
Kudla, M. V. (2020). Rozvyvalne osvitnie seredovyshe u pochatkovii shkoli yak faktor stanovlennia uspishnoi osobystosti. [Developmental Educational Environment in Primary School as a Factor in the Formation of a Successful Personality] *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh*, 70(2), 95–100. <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2020.70-2.17> [in Ukrainian]
3. Морська, Л. І. Інноваційні підходи до формування іншомовної комунікативної компетентності учнів. *Іноземні мови*. 2021. № 3. С. 12–19. DOI: <https://doi.org/10.32589/im.v0i3.2021>
Morska, L. I. (2021). Innovatsiini pidkhody do formuvannia inshomovnoi komunikatyvnoi kompetentnosti uchniv. [Innovative Approaches to the Formation of Students' Foreign Language Communicative Competence]. *Inozemni movy*, 3, 12–19. <https://doi.org/10.32589/im.v0i3.2021> [in Ukrainian]
4. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи / за заг. ред. М. Грищенка. Київ : Міністерство освіти і науки України, 2016. 40 с. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>

- Nova ukrainska shkola: kontseptualni zasady reformuvannya serednoi shkoly. (2016). M. Hryshchenko (Ed.). Ministry of Education and Science of Ukraine. <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> [in Ukrainian]
5. Хоружа, Л. Л. Освітнє середовище Нової української школи: педагогічний та психологічний аспекти. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. 2021. № 2. С. 7-15. DOI: <https://doi.org/10.28925/1609-8595.2021.2.1>
Khoruzha, L. L. (2021). Osvitnie seredovyshe Novoi ukrainskoi shkoly: pedahohichni ta psykholohichni aspekty. [Educational Environment of the New Ukrainian School: Pedagogical and Psychological Aspects]. *Neperervna profesiina osvita: teoriia i praktyka*, 2, 7-15. <https://doi.org/10.28925/1609-8595.2021.2.1> [in Ukrainian]
 6. Ющенко, Л. О. Інноваційні підходи до формування комунікативної компетентності вчителя й учня : навч.-метод. посіб. Черкаси : КНЗ «ЧОППОП Черкаської обласної ради», 2018. 108 с. URL: <http://library.ippro.com.ua/attachments/article/502/Інноваційні%20підходи%20до%20формування.pdf>
Yushchenko, L. O. (2018). Innovatsiini pidkhody do formuvannya komunikatyvnoi kompetentnosti vchytelia y uchnia. Cherkasy Regional Institute of Postgraduate Pedagogical Education. <http://library.ippro.com.ua/attachments/article/502/Інноваційні%20підходи%20до%20формування.pdf> [in Ukrainian]
 7. Baoding #17 Middle School. Official web-site. URL:<https://v.qq.com/x/search/?q=保定市第十七中学&stag=txt.playpage.vppdesc> Baoding #17 Middle School. (2026). Official website. <https://v.qq.com/x/search/?q=保定市第十七中学&stag=txt.playpage.vppdesc> [in Chinese]
 8. Beijing National Day School. (2026). Official web-site. URL: <https://www.bnds.cn/en/> [in English].
 9. Bojer, B. (2021). Unlocking learning spaces: An examination of the interplay between pedagogy, space and design / B. Bojer. - Aalborg : Aalborg University, 2021. URL: https://adk.elsevierpure.com/ws/portalfiles/portal/63453689/Bodil_Bojer_PhDthesis_Unlocking_Learning_Spaces.pdf [in English].
 10. Dörnyei, Z. Creating a motivating classroom environment / Z. Dörnyei, C. Muir // *Second handbook of English language teaching* / ed. by X. Gao. Cham : Springer, 2019. P. 719-736. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-030-02899-2_36 [in English].
 11. Guangzhou Experimental Foreign Language School. Official web-site. URL: <https://baike.baidu.com/en/item/Guangzhou%20Experimental%20Foreign%20Language%20School/940309> [in English].
 12. Hangzhou Foreign Language School. Official web-site. URL: https://www.chinahw.net/html_en/template/aboutus.html [in English].
 13. Hangzhou Jianlan Middle School. (2026). Official web-site. URL: <https://baike.baidu.com/en/item/Hangzhou%20Jianlan%20Middle%20School/46102>[in English].
 14. Postiglione, G. A. China's educational modernization and cultural transformation. *Chinese Education & Society*. 2020. Vol. 53(1-2). P. 1-15. DOI: <https://doi.org/10.1080/10611932.2020.1722237> [in English].
 15. Shanghai Pinghe School. (2026). Official web-site. URL: <https://en.shphschool.com> [in English].
 16. Shenzhen Guangming Science City Middle School. (2026). Official web-site. URL: <https://baike.baidu.com/en/item/Shenzhen%20Middle%20School%20Guangming%20Science%20City%20School/662850> [in English].
 17. Wang, Q. Key competencies in English curriculum and classroom transformation in China. *Education Sciences*. 2020. Vol. 10(9). P. 1-12. DOI: <https://doi.org/10.3390/educsci10090276> [in English].
 18. Zhou, A., He H. English curriculum reform in China and teachers' preparedness to implement the latest curriculum standards. *Oxford Research Encyclopedia of Education*. 2025. DOI: <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190264093.013.1935>. [in English].

Levchenko Yana<https://orcid.org/0000-0001-5069-3798>

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
 Professor of the Department of English Philology,
 H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University
 (Kharkiv, Ukraine) E-mail: yanamysha72@gmail.com

Kalashnyk Liubov<https://orcid.org/0000-0003-3133-3249>

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
 Professor of the Department of Oriental Languages,
 H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University
 (Kharkiv, Ukraine) E-mail: prof.lk.edu@gmail.com

Oliinyk Olha<https://orcid.org/0000-0002-4224-7269>

PhD in Social Communications, Associate Professor
 Associate Professor of the Department of Psychology, Pedagogy and Philology,
 Kharkiv State Academy of Culture
 Head of the Department of Foreign Languages,
 Kharkiv Private Lyceum «Professional»
 (Kharkiv, Ukraine) E-mail: oliynykhelga@gmail.com

**PEDAGOGICAL POTENTIAL OF SCHOOL ART SPACE IN THE FORMATION
 OF STUDENTS' COMMUNICATIVE SKILLS:
 THE PRACTICE OF ENGLISH-LANGUAGE ENVIRONMENT
 IN COMPULSORY EDUCATION OF THE PR CHINA**

Under the contemporary conditions of globalization and the development of intercultural interaction, the issue of developing students' communicative skills in the process of foreign language learning is becoming increasingly significant. One of the key challenges of modern English language teaching methodology remains the insufficient level of students' natural and spontaneous foreign language communication beyond specially organized classroom situations. In this regard, the search for new approaches to creating a foreign-language educational environment capable of stimulating students' constant speech activity is becoming increasingly relevant. In this context, particular attention should be paid to the experience of the People's Republic of China, where modern schools actively integrate elements of art space into the system of students' English-language communication. The purpose of the study is to determine the pedagogical potential of school art space in the formation of students' communicative skills and to analyze the practice of using an English-language environment in the system of compulsory education in the PRC as a means of stimulating natural foreign-language communication. The study employed a set of interconnected research methods: analysis and synthesis of scientific sources (to systematize approaches to organizing art space and a foreign-language environment); the comparative pedagogical method (to compare the educational practices of the PRC and Ukraine); content analysis (to examine modern Chinese educational practices and the elements of visual and musical school space); the method of generalization and pedagogical interpretation (to identify the pedagogical potential of art space in the development of students' communicative skills). The scientific novelty of the study lies in the comprehensive analysis of the pedagogical potential of school art space as a tool for stimulating students' natural English-language communication in compulsory education institutions of the PRC. The paper systematizes modern practices of using the visual and musical space of Chinese schools in the formation of a foreign-language environment and identifies the prospects for adapting this experience to the conditions of the Ukrainian school system. Conclusions. It has been established that modern schools in the PRC actively use visual, musical, and functional elements of art space to create a permanent English-language presence within the school environment. The integration of the English language into systems of visual navigation, creative spaces, musical practices, thematic zones, and extracurricular activities contributes to reducing psychological communication barriers, increasing students' motivation, and developing skills of natural speech interaction. The experience of the PRC has been identified as promising for the modernization of Ukrainian schools within the framework of implementing the concept of the New Ukrainian School.

Keywords: English language teaching methodology; compulsory education institutions of the PRC; art space; musical space; formation of communicative skills.

Стаття надійшла до редакції 23.03.2026

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор **Тамара Скорик**